

Aleksandra MIKLEWSKA
Instytut Psychologii, UŚI w Katowicach

Związek temperamentu z zagrożeniem uzależnieniem alkoholowym — sprawozdanie z badań

Wprowadzenie

Szacuje się, że w Polsce około 7% mężczyzn i 4% kobiet jest uzależnionych, przy czym średni wiek mężczyzn w tej grupie wynosi 27, a kobiet 29 lat (Sadowska i Mościcka, 1993).

Jak wynika z przeprowadzonych badań (Litmanowicz i Moskaiewicz, 1986; Wald, Morawski, Moskaiewicz i Szydłowska, 1990; Bielewicz, 1993) w naszym kraju obserwuje się systematyczny wzrost spożycia alkoholu. Zaraz po wojnie wynosiło ono średnio około 3 l na jednego mieszkańca, zaś w 1977 osiągnęło już wielkość 8,3 l. W latach osiemdziesiątych konsumpcja uległa nieznacznemu obniżeniu i utrzymywała się na poziomie 6 – 7 l. Zapoczątkowane w 1989 roku przemiany polityczno-gospodarcze (m.in. zniesienie ograniczeń dostępności do alkoholu) zaowocowały gwałtownym wzrostem jego spożycia. Wg Bielewicza (1993) w 1991 roku wynosiło ono już około 9 – 10 l, a jak wynika z oszacowań Sierosławskiego (1993) rok później wzrosło do 11,3 l na jednego mieszkańca. Wzrostowi spożycia alkoholu w Polsce towarzyszyło pojawienie się nowego wzoru picia, charakteryzującego się większą częstotliwością przy niższej konsumpcji jednorazowej (Moskaiewicz, 1986).

Z badań epidemiologicznych wśród dorosłych wynika, iż „najintensywniejszymi” konsumentami alkoholu są osoby między 20 i 29 rokiem życia (Świątkiewicz, 1993). Do tej grupy wiekowej należą również studenci. Dane te potwierdzają badania przeprowadzane na terenie różnych miast Polski (Rydyński i in., 1981; Ostrowski, 1982; Pytka, 1986; Wysocki i Otręba, 1990; Sławińska, 1987, 1990b), których rezultaty wskazują na wysoki odsetek osób używających i nadużywających alkoholu oraz dużą częstotliwość picia w środowisku studenckim.

Najgroźniejszą konsekwencją nadużywania napojów alkoholowych jest zespół uzależnienia od alkoholu. Pojawia się on u pewnego odsetka osób pijących stosunkowo

często, niezależnie od tego, czy preferują napoje wysokoprocentowe (np. wódkę), czy też niskoprocentowe (np. piwo, wino) (Kulisiewicz, 1986).

Analiza wyników dotychczasowych badań nad ewentualnymi przyczynami alkoholizmu pozwoliła na wyróżnienie trzech głównych grup czynników zwiększających ryzyko uzależnienia. Są to czynniki społeczne, biologiczne i psychologiczne. Wśród tych ostatnich szczególnie dużo miejsca poświęcono roli osobowości. Pomimo tego, że wielu naukowców (np. Sławińska, 1990a; Skinner, Jackson i Hoffman, 1974, za: Zuckerman, 1987) odmawia istnienia jednego typu osobowości charakterystycznego dla alkoholików, w szeregu badań empirycznych (np. Korczyński, 1987; Loper, Kammeier i Hoffman, 1973, za: Zuckerman, 1987) potwierdzono występowanie związku między pewnymi jej cechami a używaniem i nadużywaniem alkoholu. Zainteresowano się także wpływem temperamentu na powstawanie i przebieg uzależnienia (por. np. Zuckerman, 1987, 1994; Af Klinteberg, Andersson, Magnusson, i Stattin, 1993; Korczyński, 1987). Stwierdzono m.in. występowanie związku między nadużywaniem alkoholu i zagrożeniem uzależnieniem a takimi cechami, jak: poszukiwanie przeżyć, rozhamowanie, ogólna cecha poszukiwania doznań (Newcomb i McGee, 1991; Segal, Huba i Singer, 1980, za: Zuckerman, 1994).

Konieczność prowadzenia dalszych badań dotyczących używania i nadużywania przez studentów alkoholu podkreśla wielu autorów (Rydyziński i in., 1981; Wysocki i Otręba, 1990; Sławińska, 1990a). Uzyskane wyniki mogą zostać wykorzystane w tworzeniu nowych, bardziej skutecznych i komunikatywnych programów profilaktycznych przeznaczonych dla środowiska studenckiego. Istnienie takiego zapotrzebowania sygnalizowali w swoich publikacjach m. in. Rydyziński i inni (1981) oraz Sławińska (1990a).

Wprowadzenie w problematykę zagrożenia uzależnieniem od alkoholu

W prezentowanych badaniach podjęto problem zagrożenia uzależnieniem alkoholowym, rozumianym jako możliwość wystąpienia choroby alkoholowej na skutek nadmiernego picia. Przez zespół uzależnienia od alkoholu, dla potrzeb tego artykułu, rozumie się „Stan zmian psychicznych i zwykle także somatycznych, spowodowany używaniem alkoholu, charakteryzujący się określonymi reakcjami behawioralnymi i innymi, które z reguły obejmują skłonność do stałego lub okresowego używania alkoholu w celu doznania jego efektów psychicznych, a czasem także — aby uniknąć złego samopoczucia wynikającego z braku alkoholu: może wystąpić wzrost tolerancji...” (Helgason, 1986, s. 179). Badacze amerykańscy (Johnson, 1992; Anderson, 1993) podkreślają, że alkoholizm jest chorobą wieloczynnikową (obejmującą sferę fizyczną, psychiczną, społeczną i duchową), podstawową (nie stanowi objawu jakichś innych zaburzeń), nieuchronnie postępującą (o przewidywalnym przebiegu), chroniczną i prowadzącą do śmierci.

Wg Aranowskiej i Sławińskiej (1993) zagrożeni uzależnieniem od alkoholu są wszyscy pijący częściej niż raz w tygodniu, bez względu na ilość spożywanego alkoholu. Takie też przyjęto kryterium w doborze respondentów do grupy badawczej.

W oparciu o analizę literatury na temat uzależnienia (np. von Knorring, Oreland i von Knorring, 1987; Skorny, 1993; Zuckerman, 1987, 1994) założono, iż nadużywanie alkoholu można traktować jako pewną formę aktywności, stanowiącą bezpośrednie lub pośrednie źródło stymulacji.

Teoria poszukiwania doznań M. Zuckermana jako punkt wyjścia do badań nad związkiem temperamentu z zagrożeniem uzależnieniem alkoholowym

Prezentowane badania zostały przeprowadzone w oparciu o założenia teorii poszukiwania doznań Zuckermana. Teoria ta należy do koncepcji temperamentu, koncentrujących się na biologicznych podstawach zachowania człowieka. Duży wpływ na jej powstanie i kolejne etapy rozwoju miały teorie Hebba, Eysencka i Graya.

Wieloletnie badania nad konstruktem „poszukiwanie doznań” stopniowo zmieniały sposób jego rozumienia. Dla potrzeb niniejszych badań przyjęto za Zuckermanem (1979, s. 10), iż cechą tę można definiować jako „... potrzebę zróżnicowanych, nowych i złożonych wrażeń oraz doświadczeń, jak również skłonność do podejmowania ryzyka fizycznego i społecznego w celu dostarczenia sobie tego typu doznań.” Wyniki przeprowadzonej analizy czynnikowej wskazały, że poszukiwanie doznań nie jest jedną nieodróżnicowaną cechą ogólną, lecz stanowi strukturę złożoną z czterech następujących czynników:

- (1) Poszukiwanie grozy i przygód (*Thrill and Adventure Seeking* — TAS) — cecha ta przejawia się w zamiłowaniu do aktywności na świeżym powietrzu, zajęć niosących z sobą fizyczne ryzyko oraz uprawiania ryzykownych sportów.
- (2) Poszukiwanie przeżyć (*Experience Seeking* — ES) — „...na czynnik ten składają się poszukiwanie aktywacji przez umysł i zmysły, poprzez wybór nonkonformistycznego stylu życia, nazywanego w latach sześćdziesiątych stylem „hippisowskim”, jak również poprzez odbywanie spontanicznych, nieplanowanych podróży.” (Zuckerman, 1979, s. 102). Osoby charakteryzujące się wysokim poziomem tej cechy mają również skłonność do zażywania narkotyków, picia alkoholu itd.
- (3) Rozhamowanie (*Disinhibition* — Dis) — przejawia się w poszukiwaniu rozładowania, odprężenia poprzez zachowania na ogół nie aprobowane społecznie, takie jak: picie alkoholu, seks, hazard itp. Czynnik ten jest najsilniej uwarunkowany biologicznie.
- (4) Wrażliwość na nudę (*Boredom Susceptibility* — BS) — wyrażająca się poprzez pragnienie nowości, zmian, poznawania nowych osób, niechęć do rutyny itd. (Zuckerman, 1979). Wymienione czynniki odpowiadają skalom V wersji Skali Poszukiwania Doznań (SSS V), którą posłużono się w prezentowanych badaniach.

Rezultaty wielu badań przeprowadzonych wśród osób nadużywających alkoholu i uzależnionych wskazują, że osiągają one istotnie wyższe wyniki na „Skali Poszukiwania Doznań” w porównaniu do grup kontrolnych (von Knorring, Orelund, von Knorring, 1987; Newcomb i McGee, 1991; Segal, Huba i Singer, za: Zuckerman, 1987). Wyniki prezentowanych badań nie są jednoznaczne, jeśli chodzi o dominację którejś z czterech podskal. Wg autorów szwedzkich (von Knorring i in., 1987) osoby nadużywające alkoholu szczególnie dużo punktów uzyskały w podskali BS (Wrażliwość na nudę), rezultaty badań Newcomba i McGee (1991) wskazują, że była to podskala Dis (Rozhamowanie), zaś w referowanych przez Zuckermana (1994) badaniach Segala i in. (1980) — podskale Dis (Rozhamowanie) i ES (Poszukiwanie przygód). Trzeba jednak podkreślić, że badania te były prowadzone w różnych środowiskach społecznych. W pierwszym wypadku poddano im osiemnastoletnich chłopców, w dwóch ostatnich — słuchaczy studiów.

Metody i przebieg badań

Badaniom została poddana próba 200 studentek i studentów katowickich i krakowskich wyższych uczelni. W doborze osób kierowano się takimi kryteriami, jak: zakres wieku między 19 i 26 rokiem życia ($M = 21,0$; $s = 1,24$), jednolity poziom wykształcenia (średnie) oraz zrównoważenie płci. Wypełnione kwestionariusze zwróciło 139 osób — 96 kobiet i 43 mężczyzn. Badani różnili się pod względem miejsca zamieszkania: 79 osób mieszkało z rodzicami, 49 — w akademiku, a 11 we własnym lub wynajętym mieszkaniu.

Studentów poproszono o wypełnienie zestawów kwestionariuszy, poprzedzonych szczegółowymi instrukcjami. Poniżej przedstawiona będzie krótka charakterystyka zastosowanych metod.

Skala Poszukiwania Doznań (SSS-V)

Kwestionariusz ten, będący piątą wersją Skali Poszukiwania Doznań, zawiera cztery skale: Poszukiwanie grozy i przygód (TAS), Poszukiwanie przeżyć (ES), Rozhamowanie (Dis) i Podatność na nudę (BS). Mierzone za ich pomocą cechy zostały już wcześniej krótko scharakteryzowane. SSS-V nie zawiera odrębnej skali ogólnej, a wynik ogólny uzyskuje się poprzez zsumowanie liczby punktów, uzyskanych w poszczególnych skalach. Za każdą odpowiedź diagnostyczną przyznaje się jeden punkt, a wysoki wynik oznacza duże natężenie cechy.

Ankieta „A” Engs (1975) w przekładzie Sławińskiej

Aby zdiagnozować występowanie zagrożenia uzależnieniem od alkoholu, zastosowano Ankietę „A”. Engs (1975) w przekładzie na język polski Sławińskiej. Dla potrzeb opisywanych badań skorzystano z pierwszej części ankiety, która pozwala określić rodzaj spożywanego alkoholu (piwo, wino, wódka) oraz intensywność (ilość i częstotliwość) picia.

Klasyfikując badanych do grupy zagrożonych i niezagrożonych uzależnieniem od alkoholu, odwołano się do informacji zamieszczonych w artykule Aranowskiej i Sławińskiej (1993). Autorki piszą w nim, iż do grupy zagrożonych uzależnieniem od alkoholu można włączyć (bez uwzględnienia ilości spożywanego alkoholu) wszystkich pijących częściej niż raz w tygodniu. W prezentowanych badaniach do grupy osób zagrożonych włączono tych respondentów, którzy udzielili odpowiedzi, iż piją co najmniej jeden rodzaj alkoholu bądź to „praktycznie każdego dnia”, bądź „raz lub częściej w tygodniu, ale nie każdego dnia”. Natomiast do grupy osób niezagrożonych włączono wszystkich tych, którzy wybrali odpowiedzi wskazujące, że są abstynentami albo piją alkohol raz na rok lub rzadziej.

Problemy i hipotezy badawcze

Celem prowadzonych badań było znalezienie odpowiedzi na pytanie o związek między zagrożeniem uzależnieniem alkoholowym a charakterystyką temperamentalną w populacji studentów. Wskaźnikami badanych zmiennych są wyniki uzyskiwane w Skali Poszukiwania Doznań (SSS-V) Zuckermana oraz w Ankiecie „A” Engs.

Problem badawczy został sformułowany następująco: „Czy osoby zagrożone uzależnieniem od alkoholu różnią się istotnie pod względem charakterystyki temperamentalnej od osób niezagrożonych?”

Analiza dotychczasowych badań nad związkiem temperamentu z nadużywaniem alkoholu pozwoliła sformułować do niego następującą[1][2] hipotezę: „Osoby zagrożone uzależnieniem od alkoholu różnią się istotnie od osób niezagrażonych pod względem zapotrzebowania na stymulację i charakteryzują się wyższym poziomem takich cech, jak: poszukiwanie doznań — wynik ogólny, poszukiwanie grozy i przygód, poszukiwanie przeżyć, rozhamowanie oraz wrażliwość na nudę”.

Prezentacja oraz omówienie wyników badań

Aby znaleźć odpowiedź na pytanie: „Czy osoby zagrożone uzależnieniem od alkoholu różnią się istotnie pod względem charakterystyki temperamentalnej od osób niezagrażonych?” i zweryfikować hipotezę postawioną do tego problemu, przeprowadzono test sumy rang (U-test Mann'a -Whitney'a). Wyniki U-testu Mann'a-Whitney'a dotyczące cech temperamentalnych przedstawia tabela 1.

Tab. 1. Wyniki U-testu Mann'a-Whitney'a dotyczące cech temperamentalnych

Cecha temperamentu	Suma rang		P
	Grupa osób niezagrażonych	Grupa osób zagrożonych	
poszukiwanie grozy i przygód	1320,0	1606,0	0,022
poszukiwanie przeżyć	1349,5	1576,5	0,047
rozhamowanie	905,0	2021,0	0,001
wrażliwość na nudę	1196,5	1729,5	0,001
wynik ogólny	1061,0	1865,0	0,001

Uwaga: W tabeli tłustym drukiem zaznaczono te cechy, które w sposób istotny statystycznie (na poziomie $p < 0,05$) różnicowały grupę osób zagrożonych od grupy kontrolnej.

W tabeli tłustym drukiem zaznaczono te cechy, które w sposób istotny statystycznie (na poziomie $p < 0,05$) różnicowały grupę osób zagrożonych od grupy kontrolnej. Otrzymane wyniki potwierdzają słuszność postawionej hipotezy, w myśl której „Osoby zagrożone uzależnieniem od alkoholu różnią się istotnie od osób niezagrażonych pod względem zapotrzebowania na stymulację i charakteryzują się wyższym poziomem takich cech, jak: poszukiwanie doznań — wynik ogólny, poszukiwanie grozy i przygód, poszukiwanie przeżyć, rozhamowanie oraz wrażliwość na nudę”. Uzyskane rezultaty odpowiadają także wynikom wcześniejszych badań nad związkiem cechy: poszukiwanie doznań z nadużywaniem alkoholu. Wskazują one bowiem, że osoby, które zostały zakwalifikowane do grupy zagrożonych uzależnieniem alkoholowym cechuje wyższy niż niezagrażone poziom tej cechy, jak również wszystkich jej składowych czynników, tj. poszukiwania grozy i przygód, poszukiwania przeżyć, rozhamowania oraz wrażliwości na nudę. Szczególnie widoczna jest różnica w zakresie cechy „Rozhamowanie”. Tak wysokie wyniki uzyskane w skali „Rozhamowanie” są zgodne m.in. z rezultatami badań Newcomba i McGee (1991) oraz Segala, Huby i Singera (1980, za: Zuckerman, 1994). Warto tutaj wspomnieć, że badania tych autorów były również przeprowadzone w grupie studentów.

Odwołując się do literatury (Oleszkiewicz-Zsurz, 1985; Zuckerman, 1979, 1987, 1994) i przedstawionych wyżej wyników badań, osoby zagrożone uzależnieniem od alkoholu można scharakteryzować jako bardziej niż te niezagrażone — poszukujące różnych źródeł stymulacji, skłonne do sięgania po używki (alkohol, narkotyki), do-

puszczające się zachowań niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami społecznymi (seks, alkohol, używki), pragnące nowości i zmian, a niechętne rutynie, jak również przejawiające zamiłowanie do sportów i czynności zawierających elementy ryzyka, a nawet niebezpieczeństwa. Można zatem przypuszczać, że w tej grupie badanych nadużywanie alkoholu służy zaspokojeniu szeroko rozumianego zapotrzebowania na stymulację.

Podsumowanie

Z przeprowadzonych badań wynika, że studentów zagrożonych uzależnieniem alkoholowym charakteryzuje duże zapotrzebowanie na szeroko rozumianą stymulację, wyrażające się w uzyskiwanych przez nich wysokich wynikach w zakresie: poszukiwania grozy i przygód, poszukiwania przeżyć, rozhamowania, wrażliwości na nudę i wyniku ogólnym — poszukiwania doznań. Biorąc pod uwagę rozpowszechnienie choroby alkoholowej oraz jej skutki, wyniki niniejszych badań wydają się bardzo niepokojące. Spośród przebadanych 139 osób aż 36 zakwalifikowało się do grupy zagrożonej uzależnieniem od alkoholu.

Bibliografia

- Af Klinteberg, B., Andersson, T., Magnusson, D. i Stattin, H. (1993). Hyperactive behavior in childhood as related to subsequent alcohol problems and violent offending: A longitudinal study of male subjects. *Personality and Individual Differences*, 15, 381 – 388.
- Anderson, D. J. (1993). Doświadczenie stanu Minnesota. [w:] A. Dodziuk (red.), *Wybrane spojrzenia na alkoholizm i jego leczenie* (ss. 7 – 31). Warszawa: Instytut Psychologii Zdrowia i Trzeźwości.
- Aranowska, E. i Sławińska, J. (1993). *Alcohol problems of youth leaving secondary school*. Referat wygłoszony na „19th Epidemiological Symposium”, Kraków.
- Bielewicz, A. (1993). Zatrważające wskaźniki. *Problemy Alkoholizmu*, 443, 5.
- Helgason, T. (1986). Epidemiologia alkoholizmu. [w:] I. Wald (red.), *Alkohol oraz związane z nim problemy zdrowotne i społeczne* (ss. 178 – 209). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Johnson, V. E. (1992). *Od jutra nie piję*. Warszawa: Instytut Psychologii Zdrowia i Trzeźwości.
- von Knorring, L., Orelund, L. i von Knorring, A. L. (1987). Personality traits and platelet MAO activity in alcohol and drug abusing teenage boys. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 75, 307 – 314.
- Korczyński, S. (1987). Osobowościowe zróżnicowanie typologiczne osób uzależnionych alkoholowo. *Zdrowie Psychiczne*, 4, 62 – 73.
- Kulisiewicz, T. (1986). Zespół uzależnienia od alkoholu. [w:] I. Wald (red.), *Alkohol oraz związane z nim problemy społeczne i zdrowotne* (ss. 210 – 224). Warszawa: PWN.
- Litmanowicz, M. i Moskalewicz, J. (1986). Wielkość i struktura spożycia alkoholu w różnych krajach. [w:] I. Wald (red.), *Alkohol oraz związane z nim problemy społeczne i zdrowotne* (ss. 63 – 78). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

- Loper, R. G., Kammeier, M. L. i Hoffman, H. (1973). MMPI characteristics of college males who later become alcoholics. *Journal of Abnormal Psychology*, 82, 159 – 162.
- Moskalewicz, J. (1986). Obecne tendencje w różnicowaniu spożycia alkoholu w Polsce. [w:] I. Wald (red.), *Alkohol oraz związane z nim problemy społeczne i zdrowotne* (ss. 90 – 94). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Newcomb, M. D., McGee, L. (1991). Influence of Sensation Seeking on General Deviance and Specific Problem Behaviors From Adolescence to Young Adulthood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 4, 614 – 628.
- Oleszkiewicz-Zsurzs, Z. (1985). Adaptacja Skali Poszukiwania Wrażeń (SSS) M. Zuckermana do warunków polskich. *Przegląd Psychologiczny*, 4, 1123 – 1127.
- Ostrowski, W. P. (1982). Niespójność postaw. *Problemy Alkoholizmu*, 325, 7 – 8.
- Pytka, L. (1986). Studenci a alkoholizm i alkoholicy. *Problemy Alkoholizmu*, 367, 8 – 9.
- Rydzynski, Z., Lewkowski, W., Skłodowski, H., Borusiewicz-Charzyńska, K., Duszyk, S., Gruszczyński, W., Korczyk, L., Kuzitowicz-Pabich, A., Madej, A., Olbrycht-Stępień, Cz., Orsański, E. i Nizel-Simińska, W. (1981). Badania nad rozpowszechnieniem spożycia alkoholu i innych środków uzależniających wśród młodzieży studenckiej miasta Łodzi. *Problemy Alkoholizmu*, 311, 5 – 7.
- Sadowska, L. i Mościcka, L. (1993). *Zagrożenia rozwoju dzieci i młodzieży (Analiza biomedyczna i psychologiczno-społeczna)*. Warszawa: Polskie Towarzystwo Higieny Psychiczej.
- Segal, B. S., Huba, C. J. i Singer, J. F. (1980). *Drugs, daydreaming and personality: A Study of College Youth*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Sierosławski, J. (1993). Rozmiary i wzory konsumpcji napojów alkoholowych. *Alkoholizm i narkomania*, 13, 17 – 31.
- Skinner, H. A., Jackson, D. N. i Hoffman, H. (1974). Alcoholic personality types: Identification and correlates. *Journal of Abnormal Psychology*, 83, 658 – 666.
- Skorny, Z. (1993). Motywacja nadużywania alkoholu. *Problemy Alkoholizmu*, 450, 4 – 6.
- Sławińska, J. (1987). Picie alkoholu przez młodzież studiującą. *Problemy Alkoholizmu*, 383, 21 – 14.
- Sławińska, J. (1990a). *Analiza związków między wybranymi cechami osobowości studentów a ryzykiem uzależnienia od alkoholu*. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Sławińska, J. (1990b). Intensywność używania alkoholu wśród studentów. *Problemy Alkoholizmu*, 413, 12 – 13.
- Świątkiewicz, G. (1993). Alkohol w życiu młodzieży. *Alkoholizm i narkomania*, 13, 113 – 128.
- Wald, I., Morawski, J., Moskalewicz, J. i Szydłowska, T. (1990). *II Raport o polityce wobec alkoholu*. Warszawa.
- Wysocki, W. i Otręba, T. (1990). Picie alkoholu i używanie środków odurzających przez studentów Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie. *Problemy Alkoholizmu*, 413, 17 – 18.
- Zuckerman, M. (1979). *Sensation Seeking: Beyond the Optimal Level of Arousal*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Zuckerman, M. (1987). Is Sensation Seeking a Predisposing Trait for Alcoholism? [w:] *Stress and Addiction* (ss. 283 – 301). New York: Brunner/Mazel, Inc.

Zuckerman, M. (1994). *Behavioral expressions and biosocial bases of sensation seeking*. Cambridge: University Press.

Aleksandra MIKLEWSKA

The Link Between Temperament and Threat of Addiction to Alcohol — a report on an investigation

Summary

This study investigated the relationship between temperament and jeopardy of alcohol dependence for a sample of 139 Polish students, male (N = 43) and female (N = 96) in various age (M = 21.0; s = 1.24). The results of this study show that jeopardy of alcohol dependence correlates with self-rated thrill and adventure seeking, experience seeking, disinhibition and boredom susceptibility.